

Ce se poate observa pe teren în luna mai – repere

La romani numele lunii *maius* provenea de la zeița *Maia*, fiica lui *Faunus* și nevasta lui *Vulcan*. Numele popular al acestei luni, la români, este *florar*.

Ciuperci:

Comestibile: drele (*Auricularia mesenterica*), buretele-de-soc sau urechea-Iudei sau și urechiușe (*Auricularia auricula*), urechea-nucului sau păstrăvul-de-nuc (*Polyporus squamosus*), bureții-galbeni sau urechiușele (*Cantharellus cibarius*), păstrăvul-de-fag (*Pleurotus ostreatus*), *Hygrophorus marzuolus*, bureții-de-rouă sau ghebele-de-luncă (*Marasmius oreades*), *Laccaria amethystina*, *Clitocybe gibba*, *Clitocybe sinopica*, *Collybia dryophila*, bureții-de-prund (*Strobilurus esculentus*), nicoretele sau buretele-de-spin sau și buretele-de-mai (*Calocybe gambosa*), *Melanoleuca evenosa*, *Melanoleuca brevipes*, *Melanoleuca melaleuca*, *Melanoleuca grammopodia*, *Volvariella speciosa*, ciuperca-de-paie (*Volvariella volvacea*), buretele-cerbilor (*Pluteus cervinus*), *Pluteus pellitus*, *Pluteus atromarginatus*, ciuperca-de-câmp sau ciuperca-oilor (*Agaricus arvensis*), ciuperca-albă sau ciuperca-de-bălegar (*Agaricus campestris*), ciuperca-de-pădure (*Agaricus silvicola*), buretele-cu-perucă sau popenchi (*Coprinus comatus*), buretele-de-erneală (*Coprinus atramentarius*), buretele-de-rouă sau bereciorii-de-rouă (*Coprinus micaceus*), *Agrocybe aegerita*, *Agrocybe praecox*, gheba-ciobanilor sau popinci (*Pholiota mutabilis*), scutul-pieptănușului sau bureții-de-prun (*Rhodophyllus clypeatus*), bureții-de-prun (*Rhodophyllus saundersii* sau *Entoloma hiemale*), mânătarca (*Boletus pinicola* și *Boletus reticulatus*) - acesta din urmă fiind buretele cel mai timpuriu, pitoașca (*Boletus granulatus*), buretele-cu-piciorul-roșu (*Boletus erythropus*), *Russula nauseosa*, pufaiul sau cașul-ciorii (*Lycoperdon perlatum*), *Acetabula vulgaris* sau *Helvella acetabulum*, *Aleuria vesiculosa* sau *Peziza vesiculosa* – după atlasele românești comestibilă, iar după cele franceze și engleze, nu –, urechea-babei sau urechiușile (*Aleuria aurantia*), urechiușa-bârligată (*Peziza badia*), urechiușa (*Peziza varia*), zbârciog sau ciuciuleți (*Morchella esculenta*), *Morchella elata*, zbârciogul-țuguat (*Morchella conica*), ciuciuletele (*Morchella hybrida*), zbârciogul-rotund (*Morchella rotunda*), ciuciuletele-gras (*Morchella crassipes*), *Tuber puberulum*...

Toxice: *Inocybe fastigiata*, ciuperca-pieptănușului (*Entoloma lividum*), zbârciogul-gras (*Gyromitra esculenta*), zbârciogul-uriaz (*Gyromitra gigas*), *Psilocybe semilanceata*, gheba-pucioasă (*Hypholoma fasciculare*), *Rhodophyllus staurosporus*...

Plante:¹

Lumina devine tot mai puternică, prin urmare pe la jumătatea lunii vegetația de primăvară ajunge în apogeul dezvoltării sale, pădurile de foioase fiind acum complet înfrunzite. Circa 32 % dintre plantele identificate și descrise în România se găsesc acum în floare. Dintre plantele cu flori albe care încep să înflorească în mai enumerăm aici: foarfeca-bălții (*Stratiotes aloides*), urda-vacii sau hrenița (*Cardaria draba* sau *Lepidium draba*), lilicele sau pelinul-bun (*Iberis amara*), ridichea-sălbatică (*Raphanus raphanistrum*), hreanul (*Armoracia rusticana* sau *Armoracia lapathifolia*), găscărița (*Arabis hirsuta*), turiceaua (*Arabis glabra* sau *Turritis glabra*), lopăteaua sau pana-zburătorului (*Lunaria rediviva*), sânzâienele-albe (*Galium mollugo*), *Galium palustre*, *Galium glaucum* sau *Asperula glauca*, luminoasa (*Clematis recta*), pecetea-lui-Solomon (*Polygonatum odoratum* sau *Polygonatum officinale*, *Polygonatum multiflorum* și *Polygonatum verticillatum*), *Anthericum liliago*, lăcrimioarele sau mărăgăritărelul (*Convallaria majalis*), clintîța (*Ranunculus circinatus* sau *Batrachium circinatum*), *Ranunculus trichophyllus* sau *Ranunculus flaccidus* sau și

¹ Cf. Dr. Thomas Schauer et Claus Caspari - *Guide Delachaux des plantes par couleur*, Delachaux et Niestlé, Paris, 2011

Batrachium trichophyllum, oițele sau omeluțele (*Anemone narcissiflora*), *Gypsophila repens*, studenița (*Arenaria serpyllifolia*), struna-cocoșului (*Cerastium holosteoides* sau *Cerastium caespitosum*), merinana (*Moehringia trinervia*), ruginarea (*Andromeda polifolia*), *Hottonia palustris*, aglica sau feriga-alba (*Filipendula vulgaris* sau *Filipendula hexapetala* sau și *Spiraea filipendula*), *Potentilla rupestris*, *Fragaria viridis*, iarba-surzilor (*Saxifraga paniculata* sau *Saxifraga aizoon*), măciulia (*Thesium rostratum*), meiul-păsăresc sau grâșorul-vrabiei (*Lithospermum officinale*), stupinița (*Platanthera bifolia*), *Platanthera chlorantha*, buruiana-de-junghiuri (*Cephalanthera longifolia* sau *Cephalanthera ensifolia*), dumbravnicul (*Melittis melissophyllum*), silurul (*Euphrasia rostkoviana*), foaia-grasă (*Pinguicula alpina*), orbalțul (*Actea spicata*), cărbunii sau cărbunarii (*Phyteuma spicatum*), trifoiul-alb (*Trifolium repens* și *Trifolium montanum*), rușinătoarea sau rușinea-fetei (*Caucalis platycarpus* sau *Caucalis lappula* sau și *Caucalis daucoides*), *Meum athamanticum* – semnalată cândva în Munții Bucegi, asmățuiul-sălbatic (*Chaerophyllum hirsutum* sau *Chaerophyllum cicutaria*), sânșoara (*Sanicula europaea*), patlagina (*Plantago media*), romanița-de-câmp (*Anthemis arvensis*), mușetelul (*Chamomilla recutita* sau *Matricaria chamomilla* sau și *Matricaria recutita*), parpianul sau siminicul (*Antennaria dioica*), rocoțeaua sau buruiana-junghiului (*Stellaria graminea*), chimenul sau săcăreua (*Carum carvi*), hașmaciuca sau bucinșul (*Anthriscus sylvestris*)... Continuă să rămână în floare traista-ciobanului (*Capsella bursa-pastoris*), iarba-roșie sau buruiana-viermelui (*Thlaspi arvense*), hrenița (*Lepidium campestre*), frigurelele (*Cardaminopsis arenosa*), vinarița (*Galium odoratum* sau *Asperula odorata*), fragii-de-pădure (*Fragaria vesca*), leurda (*Allium ursinum*), rocoina sau scânteuța (*Stellaria media*), *Viola rupestris*, urzica-moartă (*Lamium album*), odoleanul (*Valeriana dioica*), bănuțeei (*Bellis perennis*), tășculița (*Aethionema saxatile*), găscarița (*Arabidopsis thaliana* și *Arabis turrita*), râjnica (*Cardamine hirsuta*), stupitul-cucului (*Cardamine pratensis*), usturoița (*Alliaria petiolata* sau *Alliaria officinalis*), dedițeei sau sisineii (*Pulsatilla vernalis*) – menționată odinioară în Munții Bucegi și Făgăraș, cornuțul sau struna-cocoșului (*Cerastium arvense*) – la munte, *Cerastium holosteoides* sau *Cerastium caespitosum*, hrana-vacii (*Spergula morisonii* sau *Spergula vernalis*), cincidegete, găinușe sau scrântitoare (*Potentilla alba*), meiul-păsăresc (*Lithospermum arvense*) – pe Valea Șieului, urzica-moartă sau sugelul-alb (*Lamium album*), măcrișul-iepurelui (*Oxalis acetosella*), trifoiște (*Menyanthes trifoliata*), *Trinia glauca* – o specie bisanuală... Mai reprezintă ultima lună în care rămân în floare păstăioara (*Thlaspi perfoliatum*), flămânzica (*Erophila verna*), bălușca, găinița sau pliscul-păsăresc (*Ornithogalum umbellatum*) - cultivată, narcisele (*Narcissus poeticus*) - cultivate, cuișorița (*Holosteum umbellatum*), brusturele-mare (*Petasites albus*)...

Dintre plantele cu flori galbene care încep să înflorească în această lună se enumeră aici: voinicica (*Descurainia sophia* sau *Sisymbrium sophia*), brăbinul sau colțul-lupului (*Bunias orientalis*), puturoasa (*Diploaxis tenuifolia*), *Erucastrum gallicum*, ridichea-sălbatică (*Raphanus raphanistrum*), crușăteua sau crucea-voinicului (*Barbarea vulgaris*), *Conringia orientalis* sau *Conringia perfoliata*, brâncuța sau micsandrele-sălbatică (*Sisymbrium officinale*), lubițul sau gălbenușul-inului (*Camelina sativa*), *Ranunculus bulbosus*, floarea-de-leac (*Ranunculus repens*), corniceii (*Ranunculus arvensis*), *Ranunculus lanuginosus*, gălbenelele-de-pădure (*Ranunculus nemorosus*), gălbenelele (*Ranunculus polyanthemos*), bulbucii-de-munte (*Trollius europaeus*), *Lysimachia nemorum*, cernețelul (*Geum urbanum*), coada-racului (*Potentilla anserina*), *Onosma tauricum*, blabornucul (*Cypripedium calceolus*), *Herminium monorchis*, mărul-lupului sau cucurbețica (*Aristolochia clematis*), viorelele-galbene (*Viola biflora*), ghizdeul-mare (*Tetragonolobus maritimus* sau *Lotus siliquosus* sau și *Lotus maritimus*), vătămătoarea (*Anthyllis vulneraria*), sămătișea sau moartea-găinilor (*Lotus corniculatus*), ghizdeul, lintea-galbenă sau lintea-sălbatică (*Lathyrus aphaca*), *Genista germanica*, grozama (*Genista sagittalis* sau *Chamaespartium sagittale*), *Hippocrepis comosa*, *Rhinanthus alectorolophus*, *Rhinanthus minor*, tămâița-de-câmp (*Ajuga chamaepitys*), *Lysimachia thyrsoiflora*, aliorul sau laptele-cucului (*Euphorbia paralias*), lucerna (*Medicago*

minima), trifoiul-mărunt (*Medicago lupulina*), trifoiul (*Trifolium dubium*), *Chamomilla suaveolens* sau *Matricaria discoidea* sau și *Matricaria matricarioides*, spălăcioasa sau cruciulița (*Senecio vernalis*), urechea-ursului (*Primula auricula serratifolia*), barba-lupului (*Crepis biennis*), vulturica (*Hieracium cymosum*, *Hieracium pilosella* și *Hieracium sylvaticum* sau *Hieracium murorum*), drobul (*Neslia paniculata*), *Ranunculus montanus*, rutișorul sau somnoroasa (*Thalictrum minus*), aliorul sau laptele-câinelui (*Euphorbia seguieriana* sau *Euphorbia gerardiana* și *Euphorbia helioscopia*), barba-caprei (*Tragopogon pratensis* și *Tragopogon dubius*), *Scorzonera humilis*, lăptiuca (*Scorzonera austriaca*)... Dintre plantele cu flori galbene pe care le regăsim înflorite în mai prezentăm aici rostopasca (*Chelidonium majus*), drobușorul sau cardamonul (*Isatis tinctoria*), piciorul-cocoșului (*Ranunculus acris*), trei-frați-pătați (*Viola tricolor*), rapița sau napii-curecești (*Brassica napus*), bărbușoara-de-munte sau turiceaua (*Arabis turrata*), ciucușoara (*Alyssum alyssoides* sau *Alyssum calycinum*), *Alyssum montanum*, ochelarița (*Biscutella laevigata*), *Draba aizoides*, *Dentaria enneaphyllos* sau *Cardamine enneaphyllos*, smântânică sau iarba-crucii (*Cruciata laevipes* sau *Galium cruciata* sau și *Cruciata chersonensis*), laleaua (*Tulipa sylvestris australis*), buruiana-de-nouă-daturi (*Ranunculus auricomus*), viorelele-de-ogoare (*Viola arvensis*), gălbinița sau urzica-moartă-galbenă (*Galeobdolon luteum* sau *Lamium galeobdolon*), aliorul sau laptele-câinelui (*Euphorbia dulcis*, *Euphorbia cyparissias* și *Euphorbia amygdaloides*), cruciulița sau iarba-stricătoare (*Senecio vulgaris*), păpădia (*Taraxacum officinale*), tătâneasa (*Symphytum officinale*), poroinicul (*Orchis pallens*), splinuța (*Chrysosplenium alternifolium*)... Există plante cu flori galbene pentru care mai reprezintă ultima lor lună de înflorire, precum: laptele-păsării (*Gagea lutea* sau *Gagea silvatica*), laleaua (*Tulipa australis*), *Asphodeline lutea*, rățișoarele (*Iris pumila*), calcea-calului (*Caltha palustris*), rușcuța-primăvărată (*Adonis vernalis*), ciubotica-cucului (*Primula veris* sau *Primula officinalis* și *Primula elatior*), *Potentilla tabernaemontani* sau *Potentilla neumanniana* sau și *Potentilla verna*...

Dintre plantele cu flori roșii, roze sau purpurii încep să înflorească în această lună enumerăm aici: macul-roșu-de-câmp (*Papaver rhoeas*), macul-de-câmp (*Papaver dubium*), *Spergularia rubra*, *Spergularia salina*, ochii-broaștei (*Primula farinosa*), priboiul (*Geranium rotundifolium*), pliscarița (*Geranium pyrenaicum*), limba-boului-sălbatică (*Anchusa officinalis*), tătâneasa (*Symphytum officinale*), *Ophrys insectifera* sau *Ophrys muscifera*, *Ophrys holoserica* sau *Ophrys fuciflora* sau și *Ophrys arachuites*, albina (*Ophrys apifera*), *Gymnadenia conopsea*, *Dactylorhiza majalis* sau *Orchis latifolia* sau și *Orchis majalis*, *Dactylorhiza incarnata* sau *Orchis incarnata*, poroinicul (*Orchis militaris*, *Orchis purpurea*), pribolnicul (*Orchis simia*), *Orchis ustulata*, fumarița (*Fumaria officinalis*), frâsinelul (*Dictamnus albus*), măzăricea-de-primăvară (*Vicia sativa*), seradela (*Ornithopus perpusillus*), sparceta (*Onobrychis viciifolia*), pintelul (*Pedicularis palustris*), rutișorul (*Thalictrum aquilegifolium*), răculețul (*Polygonum bistorta*), asmățuiul-sălbatic (*Chaerophyllum hirsutum* sau *Chaerophyllum cicutaria*), trifoiul-frăguț (*Trifolium fragiferum*), odoleanul (*Valeriana montana*), pătlagina (*Plantago media*), paraipanul sau siminicul (*Antennaria dioica*), *Saxifraga oppositifolia*, ciocul-berzei (*Geranium lucidum* și *Geranium molle*), *Hottonia palustris* – bis, floarea-cucului (*Silene flos-cuculi* sau *Lychnis flos-cuculi*), lipicioasa (*Lychnis viscaria* sau *Lychnis vulgaris*), bujorul (*Paeonia officinalis*)... Continuă să rămână în floare odoleanul (*Valeriana dioica*), untul-vacii (*Orchis morio*), poroinicul (*Orchis mascula*), rușinea-țigăncii (*Lamium purpureum*), urzica-moartă (*Lamium maculatum*), cujucăreua-de-munte (*Valeriana tripteris*), bănuțeei (*Bellis perennis*) – bis, năpraznica (*Geranium robertianum*), *Lathyrus linifolius* sau *Lathyrus montanus*, macul (*Papaver argemone*), tășculița (*Aethionema saxatile*), frigurele (*Cardaminopsis arenosa*) – bis, opaița-roșie (*Silene dioica* sau *Melandrium rubrum* sau și *Melandrium sylvestre*), pliscul-cocorului (*Erodium cicutarium*), mierea-ursului sau cuscrișorul (*Pulmonaria mollis*), *Ophrys sphegodes* sau *Ophrys aranifera*, călțunul-Doamnei (*Geum rivale*)... Dintre plantele cu flori roșii, roze sau purpurii pentru care mai reprezintă ultima lună a înfloririi lor, sunt: laleaua-pestrită (*Fritillaria meleagris*), mierea-ursului (*Pulmonaria officinalis*), brebeneii (*Corydalis solida*),

pupezele sau orăștica (*Lathyrus vernus*), mierea-ursului sau cuscrișorul (*Pulmonaria montana*)...

Plantele cu flori de culoare albastră, lila sau violet care își încep înflorirea în mai: lăpășeaua (*Lunaria rediviva*), nopticoasa (*Hesperis matronalis*), curpenul-de-munte (*Clematis alpina*), *Asperula arvensis*, bobornicul (*Veronica beccabunga*), căldărușa (*Aquilegia vulgaris*) – specie cultivată, ghințura (*Gentiana clusii*, *Gentiana utriculosa*), limba-boului sau miruța (*Anchusa officinalis*) – bis, limba-câinelui (*Cynoglossum officinale*), tătăneasă (*Symphitum officinale*), nu-mă-uita (*Myosotis palustris* sau *Myosotis scorpioides*, *Myosotis sylvatica*), garbița (*Limodorum abortivum*), mazăriceha-de-primăvară (*Vicia sativa*) – bis, amăreala (*Polygala amara* și *Polygala comosa*), amăreala (*Polygala vulgaris*), foaia-grasă (*Pinguicula vulgaris*), coada-mielului (*Verbascum phoeniceum*), bănica sau schinuța (*Phyteuma orbiculare*), rotunjoare (*Homogyne alpina*), *Scorzonera purpurea*, lăptuca (*Lactuca perennis*), *Veronica serpyllifolia*, salvia-de-câmp (*Salvia pratensis*)... Dintre plantele cu flori albastre, lila sau violet care continuă să rămână în floare sunt: șopârlița (*Veronica chamaedrys*), trei-frați-pătați (*Viola tricolor*), *Viola palustris*, *Viola rupestris*, mazăroiul-sălbatic (*Vicia sepium*) – bis, vinețica (*Ajuga reptans*), colțișorul (*Dentaria pentaphyllos*), stupitul-cucului (*Cardamine pratensis*), șopârlița (*Veronica arvensis*), ventrilica (*Veronica persica*), ochincelele (*Gentiana verna*), mierea-ursului sau cuscrișorul (*Pulmonaria mollis* și *Pulmonaria montana*) - bis, mărgelușele (*Lithospermum purpurocaeruleum*), nu-mă-uita (*Myosotis arvensis*), pupezele (*Lathyrus vernus*), mănerei-de-pădure (*Lathyrus linifolius* sau *Lathyrus montanus*), sulimanul (*Ajuga genevensis*), doritoarea (*Veronica hederifolia*)... Există plante cu petalele de culoare albastră, lila sau violet, pentru care mai reprezintă ultima lună în care mai rămân în floare, precum: colțișorul (*Dentaria bulbifera*), *Viola riviniana*, *Viola mirabilis*, rotunjoara sau silnicul (*Glechoma hederacea*), *Veronica filiformis*, *Veronica triphyllos*, bărbănocul (*Vinca minor* și *Vinca major*), mierea-ursului (*Pulmonaria officinalis*), colțunii-popii (*Viola reichenbachiana* sau *Viola sylvestris*), ceapa-ciorii (*Muscari comosum*)...

Dintre plantele cu flori verzi, brune sau nesemnificative, care încep înflorirea în luna mai numim: ciurma-apelor (*Elodea canadensis*), *Scheuchzeria palustris*, lintița (*Lemna minor* și *Lemna trisulca*), *Spirodela polyrhiza*, papucul-doamnei (*Cypripedium calceolus*), buhaiul (*Listera ovata*), *Listera cordata*, *Ophrys insectifera* sau *Ophrys muscifera* - bis, *Ophrys holosericea* sau *Ophrys arachnites* sau și *Ophrys fuciflora* - bis, *Himantoglossum hircinum*, grășătoarea (*Sagina apetala* sau *Sagina ciliata* și *Sagina procumbens*), măcrișul-comun (*Rumex acetosa*), măcrișul-mărunt (*Rumex acetosella*), *Lepidium perfoliatum* - bis, aliorul, laptele-câinelui sau laptele-cucului (*Euphorbia paralias*), crețișoarele (*Aphanes arvensis*), cebăreua (*Sanguisorba minor*), păpălăul (*Physalis alkekengi*), lupoia sau verigelul (*Orobancha gracilis*), drențele (*Callitriche palustris*), pătlagina (*Plantago media*) – bis, ochiul-lupului (*Nonea pulla*), arărielul sau limba-boului (*Cynoglossum officinale*) – bis, fluierătoarea, vița-neagră sau untu-pământului (*Tamus communis*)... Printre florile verzi, brune sau nesemnificative care continuă să rămână în floare în mai, amintim: *Ophrys sphegodes* sau *Ophrys aranifera* – bis, *Scelerathus annuus*, hrenița (*Lepidium campestre*) - bis, breiul (*Mercurialis perennis*), pătlagina-cu-frunze-înguste (*Plantago lanceolata*) - bis, pătlagina (*Plantago cornopus*) – bis, rodu-pământului (*Arum maculatum*), *Coeloglossum viride*, codițuca (*Myosurus minimus*) - bis, aliorul sau laptele-cucului sau și laptele-câinelui (*Euphorbia helioscopia* și *Euphorbia dulcis*) - bis, fetica (*Valerianella locusta*) – bis... Plantele colorate în verde, brun ori nesemnificativ, pentru care mai reprezintă ultima lună de înflorire, sunt: dalacul (*Paris quadrifolia*), pochivnicul sau piperul-lupului (*Asarum europaeum*)...

Graminele și speciile învecinate lor care încep să înflorească acuma sunt: țapoșica (*Nardus stricta*), obsiga (*Bromus erectus*), păiușul (*Festuca ovina*), golomățul (*Dactylis glomerata*), tremurătoarea (*Briza media*), mărgica (*Melica uniflora*, *Melica nutans*, *Melica ciliata*), firuța (*Poa pratensis*), ovăsciorul-auriu (*Trisetum flavescens*), merișorul (*Milium effusum*), colilia (*Stipa pennata*), orzul-șoarecilor (*Hordeum murinum*), *Hordeum marinum*,

coada-vulpiei (*Alopecurus pratensis* și *Alopecurus geniculatus*), pipiriguțul (*Eleocharis palustris*), bumburezul (*Schoenus nigricans*), *Schoenus ferrugineus*, rogozul (*Carex pauciflora*, *Carex chordorrhiza*, *Carex paniculata*, *Carex echinata* sau *Carex stellulata*, *Carex cansecens* sau *Carex curta*, *Carex brizoides*, *Carex acuta* sau *Carex gracilis*, *Carex rostrata* sau *Carex inflata*, *Carex vesicaria*, *Carex hostiana*, *Carex limosa*, *Carex sylvatica*, *Carex pallescens*, *Carex alba*), *Scheuchzeria palustris*... Gramineele și speciile învecinate lor, care continuă să rămână în floare: firuța (*Poa annua*), vițelarul (*Anthoxanthum odoratum*), rogozul (*Carex davalliana*, *Carex hirta*, *Carex nigra* sau *Carex goodenowii* sau și *Carex fusca*, *Carex panicea*, *Carex flacca* sau *Carex glauca* sau și *Carex diversicolor*, *Carex ornithopoda*, *Carex pilosa*), *Luzula sylvatica*, bumbăcarița sau coada-veveriței sau și coada-mâței (*Eriophorum angustifolium*)... Printre gramineele pentru care mai reprezintă ultima lună cu floare numim: coada-iepurelui (*Sesleria albicans* sau *Sesleria caerulea* sau și *Sesleria varia*), bumbăcarița sau coada-veveriței sau și coada-mâței (*Eriophorum vaginatum*, *Eriophorum latifolium*), rogozul-mare (*Carex elata* sau *Carex stricta*), mălaiul-cucului sau hroștile (*Luzula pilosa*), poama-momiței sau vuietoarea (*Empetrum nigrum*)...

Dintre arborii și arbuștii care încep să înflorească acuma enumerăm aici: bradul (*Abies alba*), molidul (*Picea abies*), pinul-comun (*Pinus sylvestris*), pinul-neted (*Pinus strobus*), nucul-comun (*Juglans regia*), scorușul-de-munte (*Sorbus aucuparia*), sorbul (*Sorbus aria* și *Sorbus torminalis*), jugastrul (*Acer campestre*), platanul (*Platanus × acerifolia* sau *Platanus × hybrida* sau și *Platanus × hispanica*), salcâmul sau acățul (*Robinia pseudoacacia*), cătina-roșie (*Tamarix gallica*) – specie cultivată, dracila (*Berberis vulgaris*), *Salix pentandra*, păducelul (*Crataegus monogyna*), zmeurul (*Rubus idaeus*), drobul sau măturile (*Sarothamnus scoparius* sau *Cytisus scoparius*), frâsinelul (*Dictamnus albus*), laurul (*Ilex aquifolium*), spinul-cerbului (*Rhamnus catharticus*), crușânul (*Frangula alnus* sau *Rhamnus frangula*), lemnul-câinesc (*Ligustrum vulgare*), sângelel (*Cornus sanguinea*), socul-negru (*Sambucus nigra*), dârmoxul (*Viburnum lantana*), călinul (*Viburnum opulus*), clocoțișul (*Staphylea pinnata*), tămâița (*Daphne cneorum*), *Ledum palustre* – care se poate să fi dispărut din flora țării noastre, merișorul (*Vaccinium vitis-idaea*, mesteacănul-pitic (*Betula nana*)... Continuă să rămână în floare ienupărul (*Juniperus communis*), laricele sau zăda (*Larix decidua* sau *Larix europaea*), mălinul (*Prunus padus* sau *Padus avium*), arinul-de-munte (*Alnus viridis*), mojdreanul (*Fraxinus ornus*), răchita-roșie (*Salix purpurea*), păducelul (*Crataegus oxyacantha* sau *Crataegus laevigata*), afinul (*Vaccinium myrtillus*), afinul-vânăț (*Vaccinium uliginosum*), coacăzul-de-munte (*Ribes alpinum*), coroniștea (*Hippocrepis emerus* sau *Coronilla emerus*), strugurii-ursului (*Arctostaphylos uva-ursii*)... Mai reprezintă ultima lună în care mai sunt în floare: fagul (*Fagus sylvatica*), stejarul (*Quercus robur*), gorunul (*Quercus petraea*), stejarul-pufos (*Quercus pubescens*), mesteacănul (*Betula pendula*), carpenul (*Carpinus betulus*), mărul-pădureț (*Malus sylvestris* sau *Pyrus malus*), frasinul (*Fraxinus excelsior*), castanul-porcesc (*Aesculus hippocastanum*), salcia (*Salix alba*), salcia (*Salix triandra*), *Salix aurita*, cireșul-păsăresc (*Prunus avium* sau *Cerasus avium*), paltinul sau paltinul-de-munte (*Acer pseudoplatanus*), caprifoiul (*Lonicera xylosteum*), cătina-de-râu (*Hippophaë rhamnoides*), bârcoacele (*Cotoneaster itegerrimus*), irga (*Amelanchier ovalis*), vișinul-turcesc (*Prunus mahaleb* sau *Cerasus mahaleb*), verigariul (*Rhamnus saxatilis*), socul-roșu sau socul-de-munte (*Sambucus racemosa*), mestecănașul (*Betula humilis*), erica (*Erica herbacea* sau *Erica carnea*)...

Alte aspecte: Această lună a dat numele științific următoarelor plante: lăcrămița sau clopoșelele (*Maianthemum bifolium*) - ceea ce înseamnă în limbile latină, respectiv greacă floare de mai cu două frunze, lăcrămioara sau mărgăritărelul (*Convallaria majalis*) având semnificația crinul-văilor de mai. Dealtfel în Japonia, de unde a fost adusă, simbolizează de sute de ani sosirea primăverii. Putem aminti și poroinicul su gemănarița (*Dactylorhiza majalis* sau *Dactylorhiza fistulosa* sau și *Orchis latifolia*) rostopasca sau negelarița (*Chelidonium*

majus). Atenție, pentru scârțâitoare (*Polycnemum majus*) și gura-leului (*Antirrhinum majus*) termenul de *majus* are sensul de mare. De fapt aceste din urmă specii nici nu înfloresc acuma.

Precizare: În urma vântului puternic sau a unei ploii dense de primăvară se observă la sol florile masculine dar și cele femele de frasin (*Fraxinus excelsior*) – pe cale de a deveni fruct, precum și părțile masculine cu stamine lungi căzute din paniculele hermafrodite ale paltinului-de-munte (*Acer pseudoplatanus*), părțile feminine, cu ovarele zbârlite, rămânând în arbore spre a se transforma în bisamare...

Înfrunzesc arinul-negru (*Alnus glutinosa*), cireșul-păsăresc (*Prunus avium*), gorunul (*Quercus petraea*), stejarul-roșu (*Quercus rubra*), salcâmul (*Robinia pseudoacacia*), teiul-pucios (*Tilia cordata*), iar pe la jumătatea lunii stejarul (*Quercus robur*)...

Văzuți de departe, pe dosurile împădurite ale dealurilor, carpenii ne propun un verde mai deschis și mai crud decât fagi cu care formează amestecuri.

Plopul alb (*Populus alba*) începe să facă diseminarea semințelor, iar plopul-tremurător (*Populus tremula*) doar pe la sfârșitul lunii. De asemenea, salcia-albă (*Salix alba*) și salcia-pleșnitoare (*Salix fragilis*) sunt diseminate și ele pe la mijlocul lunii.

În prima decadă a perioadei, oamenii de pe Valea Someșului seamănă în cuiburi fasolea (*Phaseolus vulgaris*).

În luna mai se pot consuma următoarele părți de plante:²

Frunzele tinere, respectiv **acele** proaspete de larice (*Larix decidua*), calcea-calului (*Caltha palustris*), unișor (*Ranunculus ficaria*), dracilă (*Berberis vulgaris*), mac (*Papaver rhoeas*), urzică-mare (*Urtica dioica*), fag (*Fagus sylvatica*), mesteacăn-pufos (*Betula pubescens carpatica* sau și *Betula alba glutinosa*), lobodă (*Atriplex patula*), lobodă sau spanacul-sălbatic (*Chenopodium album*), spanacul-ciobanilor (*Chenopodium bonus-henricus*), ghirin (*Suaeda maritima*), măcrișel (*Oxyria digyna*), răculeț (*Polygonum bistorta*), hrișcă-urcătoare (*Polygonum convolvulus*), piperul-bălții (*Polygonum hydropiper*), măcriș (*Rumex acetosa*), dragavei (*Rumex crispus*), tei-hibrid (*Tilia × vulgaris*), nalbă (*Malva sylvestris*), micșunele sau toporași (*Viola odorata*), usturoiță (*Alliaria petiolata*), hrean (*Armoracia rusticana*), muștar-negru (*Brasica nigra* sau *Sinapis nigra*), *Cakile maritima euxina* - în Dobrogea, traista-ciobanului (*Capsella bursa-pastoris*), stupitul-cucului (*Cardamine pratensis*), urda-vacii (*Cardaria draba* sau *Lepidium draba*), puturoasă (*Diplotaxis erucoides*) – doar în Sulina, hrenoasă (*Lepidium latifolium*), ridiche-sălbatică (*Raphanus raphanistrum*), boghiță sau hrean-sălbatic (*Rorippa sylvestris*), muștar-de-câmp (*Sinapis arvensis* sau *Brassica arvensis*), brâncuță (*Sisymbrium officinale*), iarbă-roșie sau buruiana-viermelui (*Thlaspi arvense*), rechia sau poala-Sfintei-Mării (*Reseda lutea*), strugurii-ursului (*Arctostaphylos uvaursi*), griciorei (*Primula vulgaris* sau *Primula acaulis*), *Sedum reflexum* sau *Sedum rupestre*, crețișoară (*Alchemilla vulgaris*), fragi (*Fragaria vesca*), cernețel, crânceș sau rădichioară (*Geum urbanum*), cebărea (*Sanguisorba minor*), lucernă (*Medicago sativa*), sulfină (*Melilotus officinalis*), trifoi-roșu (*Trifolium pratense*), luminiță (*Oenothera biennis*), măcrișul-iepurelui (*Oxalis acetosella*), piciorul-caprei (*Aegopodium podagraria*), angelină-sălbatică (*Angelica sylvestris*), chimen (*Carum carvi*), morcov-sălbatic (*Daucus carota*), molotru sau săcăre-de-grădină sau și fenicul (*Foeniculum vulgare*), crucea-pământului (*Heracleum sphondylium*), păstârnac (*Pastinaca sativa*), *Peucedanum ostruthium*, limbamielului sau otrățel (*Borago officinalis*), plumânărică sau mierea-ursului (*Pulmonaria officinalis*), tătăneasă (*Symphytum officinale*), rotunjoară sau silnic (*Glechoma hederacea*),

² Cf. François Couplan, Eva Styner – *Guide des plantes sauvages comestibles et toxiques*, Delachaux et Niestlé, Paris, 1994

urzică-moartă (*Lamium album*), mătăcină sau roiniță sau și iarba-stupului (*Melissa officinalis*), mentă-sălbatică (*Mentha arvensis*), cătușnică sau iarbă-flocoasă sau și iarba-măței (*Nepeta cataria*), bălbisă sau iarba-păduchilor sau și jale (*Stachys sylvatica*), cimbrisor (*Thymus serpyllum*), pătlagină-mare (*Plantago major*), clopoței (*Campanula rapunculus*), cărbuni sau pușca-dracului (*Phyteuma spicatum*), odolean, iarba-pisicii (*Valeriana officinalis*), fetica (*Valerianella locusta oleracea*), crestată sau sălățică sau și salata-câinilor (*Aposeris foetida*), răsfug (*Chondrilla juncea*), gălbenuși (*Crepis capillaris*), *Hypochaeris glabra*, lăptucă (*Lactuca serriola*), zgrăbunțică sau salata-câinelui sau și iarba-zgaibei (*Lapsana communis*), capul-călugărului (*Leontodon autumnalis*), susai-de-pădure (*Mycelis muralis* sau *Lactuca muralis*), salată-de-iarnă sau salsifis (*Scorzonera hispanica*), susai (*Sonchus oleraceus*), păpădie (*Taraxacum officinale*), țâța-caprei (*Tragopogon pratensis*), bănuței sau părăluțe (*Bellis perennis*), scai-gălbinișos sau nilocea sau și crăstăval (*Cirsium oleraceum*), margaretă (*Leucanthemum vulgare*), lemnul-Maicii-Domnului (*Santolina chamaecyparissus*), armurariu (*Silybum marianum*), vetrice sau călăpăr (*Tanacetum vulgare*) – cu prudență, fiind puțin toxic –, podbal sau gălbenele (*Tussilago farfara*), leurdă (*Allium ursinum*), *Allium vineale*...

Plantele, respectiv **tijele** tinere, **mugurii** sau **turiones** de coada-calului (*Equisetum arvense*), ferigă-de-câmp sau năvalnic (*Pteridium aquilinum*), de brad (*Abies alba*), molid (*Picea abies*), ienupăr (*Juniperus communis*), hamei sau homei (*Humulus lupulus*), paracherniță (*Parietaria officinalis*), cărmâz (*Phytolacca americana*), gușa-porumbelului (*Silene vulgaris*), rocoină (*Stellaria media*), iarbă-grasă sau grașiță (*Portulaca oleracea sylvestris*), iarbă-sărată sau brâncă (*Salicornia europaea*), ghirin (*Suaeda maritima*), troscot-japonez (*Reynoutria japonica*), urda-vacii sau hreniță-surie (*Cardaria draba* sau *Lepidium draba*), năsturel (*Nasturtium officinale*), bob-de-țarină sau mazăriche (*Lathyrus sylvestris*), mazăriche sau lintoi (*Vicia sativa nigra*), pufuliță sau bisacăn (*Epilobium angustifolium*), angelină-sălbatică (*Angelica sylvestris*), scai (*Eryngium campestre*), molotru sau săcăre-de-grădină sau și fenicul (*Foeniculum vulgare*), crucea-pământului (*Heracleum sphondylium*), mătăcină sau roiniță sau și iarba-stupului (*Melissa officinalis*), bălbisă, iarba-păduchilor sau jale (*Stachys sylvatica*), cimbrisor (*Thymus serpyllum*), bobornic (*Veronica beccabunga*), clopoței (*Campanula rapunculus*), turiță (*Galium apparine*), vinariță (*Galium odoratum*), susai (*Sonchus oleraceus*), păpădie (*Taraxacum officinale*), scaiul-oii (*Arctium lappa*), crăpușnic sau scai-lânos (*Cirsium eriophorum*), buruiana-cătanelor (*Galinsoga parviflora*), captalan sau brusture (*Petasites hybridus*), armurariu (*Silybum marianum*), papură (*Typha latifolia*), sparanghel sau umbra-iepurelui (*Asparagus officinalis*), ghimpe (*Ruscus aculeatus*) – în sudul și vestul țării, cu precizarea că este o specie ocrotită, *Smilax aspera* – liană din Dobrogea, fluierătoare sau viță-neagră sau și untul-pământului (*Tamus communis*)...

Rădăcinile (sau după caz, **rizomii**, **tuberculi**, **bulbii**) de ferigă-de-câmp (*Pteridium aquilinum*), răculeț (*Polygonum bistorta*), hrean (*Armoracia rusticana*), traista-ciobanului (*Capsella bursa-pastoris*), hrenoasă (*Lepidium latifolium*), cernețel sau rădichioară (*Geum urbanum*), coada-racului sau argentină (*Potentilla anserina*), luminiță (*Oenothera biennis*), chimen (*Carum carvi*), scaiul-dracului (*Eryngium campestre*), păstârnac (*Pastinaca sativa*), *Peucedanum ostruthium*, clopoței (*Campanula rapunculus*), cărbuni (*Phyteuma spicatum*), crestată sau sălățică sau și salata-câinilor (*Aposeris foetida*), cicoare (*Cichorium intybus*), *Scolymus hispanicus* – în Dobrogea și sudul țării, salată-de-iarnă (*Scorzonera hispanica*), păpădie (*Taraxacum officinale*), țâța-caprei (*Tragopogon pratensis*), scaiul-oii (*Arctium lappa*), iarbă-mare (*Inula helenium*), armurariu sau scaiul-Sfintei-Marii (*Silybum marianum*), pir-târător (*Elymus repens*), *Allium vineale*...

Florile de mac (*Papaver rhoeas*), nalbă (*Malva sylvestris*), micșunele sau toporași (*Viola odorata*), usturoiță (*Alliaria petiolata*), muștar-negru (*Brassica nigra* sau *Sinapis nigra*), traista-ciobanului (*Capsella bursa-pastoris*), stupitul-cucului (*Cardamine pratensis*),

urda-vacii sau hreniță-surie (*Cardaria draba* sau *Lepidium draba*), ridiche-sălbatică (*Raphanus raphanistrum*), boghiță sau hrean-sălbatic (*Rorippa sylvestris*), rechia sau poala-Sfintei-Mării (*Reseda lutea*), griciorei (*Primula vulgaris* sau *Primula acaulis*), măceș (*Rosa canina*), crețușcă (*Filipendula ulmaria*), arborele-lui-Iuda (*Cercis siliquastrum*) – specie de origine mediteraneană cultivată ornamental, lucernă (*Medicago sativa*), sulfină (*Melilotus officinalis*), salcâm (*Robinia pseudoacacia*), trifoi-roșu (*Trifolium pratense*), măcrișul-iepurelui (*Oxalis acetosella*), crucea-pământului (*Heracleum sphondylium*), limba-mielului sau otrățel (*Borago officinalis*), plumânărică sau mierea-ursului (*Pulmonaria officinalis*), urzică-moartă (*Lamium album*), mătăcină sau roiniță sau și iarba-stupului (*Melissa officinalis*), mentă-sălbatică (*Mentha arvensis*), cătușnică sau iarbă-flocoasă sau și iarba-mâței (*Nepeta cataria*), jaleș (*Salvia pratensis*), cimbrisor (*Thymus serpyllum*), clopoței (*Campanula rapunculus*), soc-negru (*Sambucus nigra*), salată-de-iarnă (*Scorzonera hispanica*), păpădie (*Taraxacum officinale*), țâța-caprei (*Tragopogon pratensis*), bănuței sau părăluțe (*Bellis perennis*), mușetel (*Matricaria suaveolens* sau *Matricaria discoidea* sau și *Chamomilla suaveolens*), margaretă (*Leucanthemum vulgare*), captalan sau brusture (*Petasites hybridus*), lemnul Maicii-Domnului (*Santolina chamaeciparissus*), podbal sau gălbenele (*Tussilago farfara*), papură (*Typha latifolia*) – florile femele...

Fructele (bacele, conurile, semințele) de ienupăr (*Juniperus communis*), nalbă (*Malva sylvestris*), usturoiță (*Alliaria petiolata*), muștar-negru (*Brassica nigra* sau *Sinapis nigra*), traista-ciobanului (*Capsella bursa-pastoris*), urda-vacii sau hreniță-surie (*Cardaria draba* sau *Lepidium draba*), ridiche-sălbatică (*Raphanus raphanistrum*), strugurii-ursului (*Arctostaphylos uvaursi*), arborele-lui-Iuda (*Cercis siliquastrum*), lucernă (*Medicago sativa*), sulfină (*Melilotus officinalis*), măcrișul-iepurelui (*Oxalis acetosella*)...

Medicinale:

Se pot recolta, în decursul lunii mai, **rădăcini**, iar după caz **rizomi** sau **bulbi** de ferigă (*Dryopteris filix mas*), feriguță-dulce (*Polypodium vulgare*), pochivnic (*Asarum europaeum*), săpunariță (*Saponaria officinalis*), ștevia-stânelor (*Rumex alpinus*), sică (*Limonium gmelini*), urzică (*Urtica dioica*), cerențel (*Geum urbanum*), amăreală (*Polygala amara*), leuștean (*Levisticum officinale*), cătină-mică (*Myricaria germanica*), cătină-roșie (*Tamarix ramosissima*), napi (*Brassica napus*), mutătoare (*Bryonia alba*), nalbă-mare (*Althaea officinalis*), ciuboțica-cucului (*Primula veris*), limba-boului (*Anchusa officinalis*), tătăneasă (*Symphytum officinale*), vulturică (*Hieracium pilosella*), iarbă-mare (*Inula helenium*), păpădie (*Taraxacum officinale*), ai-de-munte (*Allium victorialis*), ghimpe (*Ruscus aculeatus*), untul-vacii (*Orchis morio*) – specie ocrotită, pir (*Agropyrum repens*), **ramuri tinere, lăstari, muguri** de brad (*Abies alba*), molid (*Picea abies*), fag (*Fagus sylvatica*), mesteacăn (*Betula pendula*), lăsnicior (*Solanum dulcamara*), **frunze (folium), cetină, ace și ramuri tinere** de brad (*Abies alba*), molid (*Picea abies*), măcriș (*Rumex acetosa*), fag (*Fagus sylvatica*), arin-negru (*Alnus glutinosa*), arin-alb (*Alnus incana*), mesteacăn (*Betula pendula*), dud-alb (*Morus alba*), dud-negru (*Morus nigra*), urzică (*Urtica dioica*), nuc (*Juglans regia*), coacăz-negru (*Ribes nigrum*), păducel (*Crataegus monogyna*), mur (*Rubus caesius*), scumpie (*Cotinus coggygria*), castan-sălbatec (*Aesculus hippocastanum*) – fără pețiol, măcrișul-iepurelui (*Oxalis acetosella*), salbă-moale (*Euonymus europea*), viță-de-vie (*Vitis vinifera rubra*), iederă (*Hedera helix*), roua-cerului (*Drosera rotundifolia*), cătină-mică (*Myricaria germanica*), cătină-roșie (*Tamarix ramosissima*), drobușor (*Isatis tinctoria*), brâncuță (*Sisymbrium officinale*), nalbă-de-cultură (*Malva glabra*), cașul-popii (*Malva neglecta*), nalbă-de-pădure (*Malva sylvestris*), afin (*Vaccinium myrtillus*), trifoiște (*Menyanthes trifoliata*), frasin (*Fraxinus excelsior*), limba-boului (*Anchusa officinalis*), limba-mielului (*Borago officinalis*), mierea-ursului (*Pulmonaria officinalis*), tătăneasă (*Symphytum officinale*), pătlagină-îngustă (*Plantago lanceolata*), pătlagină (*Plantago media*), vineriță (*Ajuga reptans*), roiniță (*Melissa officinalis*), dumbravnic (*Melittis melissophyllum*), rozmarin

(*Rosmarinus officinalis*), brusture (*Arctium lappa*), păpădie (*Taraxacum officinale*), vineriță (*Ajuga reptans*), lăcrimioară (*Convallaria majalis*), **plante (herba)** de cârcel (*Ephedra distachya*), ruscuță-de-primăvară (*Adonis vernalis*), calcea-calului (*Caltha palustris*), grâșor (*Ranunculus ficaria*), mărul-lupului (*Aristolochia clematitis*), pochivnic (*Asarum europeum*), rostopască (*Chelidonium majus*), fumariță (*Fumaria officinalis*), floarea-cucului (*Lychnis flos-cuculi*), iarbă-de-șoldină (*Sedum acre*), coada-racului (*Potentilla anserina*), cebare sau sorbestrea (*Sanguisorba officinalis*), măhuri (*Cytisus scoparius*), priboi (*Geranium macrorrhizum*), amăreală (*Polygala amara*), mărar (*Anethum graveolens*), sănișoară (*Sanicula europaea*), trei-frați-pătați (*Viola tricolor*), usturoiță (*Alliaria petiolata*), crușătea (*Barbarea vulgaris*), traista-ciobanului (*Capsella bursa-pastoris*), năsturel (*Nasturtium officinale*), brâncuță (*Sisymbrium officinale*), scânteuță (*Anagalis arvensis*), drețe (*Lysimachia nummularia*), saschiu (*Vinca minor*), sânziene-albe (*Galium mollugo*), vinariță (*Galium odoratum*), sânziene-galbene (*Galium verum*), volbură (*Convolvulus arvensis*), limba-boului (*Anchusa officinalis*), limba-mielului (*Borago officinalis*), mei-pășăresc (*Lithospermum officinale*), mierea-ursului (*Pulmonaria officinalis*), ventricică (*Veronica officinalis*), vineriță (*Ajuga reptans*), rotungioară (*Glechoma hederacea*), urzică-moartă albă (*Lamium album*), urzică-moartă (*Lamium purpureum*), cervană (*Lycopus europaeus*), cătușnică (*Nepeta cataria*), cimbrisor (*Thymus serpyllum*), vulturică (*Hieracium pilosella*), păpădie (*Taraxacum officinale*), podbal (*Tussilago farfara*), lăcrimioară (*Convallaria majalis*), **flori (flores sau flos)** de mac-roșu (*Papaver rhoeas*), păducel (*Crataegus monogyna*), aglică (*Filipendula vulgaris*), măr (*Malus domestica* sau *Malus pumila*), porumbar (*Prunus spinosa*), măhuri (*Cytisus scoparius*), salcâm (*Robinia pseudoacacia*), trifoi-alb (*Trifolium repens*), trifoi-roșu (*Trifolium pratense*), castan-sălbatec (*Aesculus hippocastanum*), salbă-moale (*Euonymus europea*), cătină-roșie (*Tamarix ramosissima*), drobușor (*Isatis tinctoria*), nalbă-de-pădure (*Malva sylvestris*), frasin (*Fraxinus excelsior*), soc (*Sambucus nigra*), limba-boului (*Anchusa officinalis*), limba-mielului (*Borago officinalis*), vineriță (*Ajuga reptans*), urzică-moartă-albă (*Lamium album*), talpa-mâței (*Antennaria dioica*) – inflorescențele femele, mușețel (*Chamomilla recutita*), podbal (*Tussilago farfara*), lăcrimioară (*Convallaria majalis*), crin-alb (*Lilium candidum*), **scoarță (cortex)** de pe **ramuri tinere, rădăcini și tulpini** de fag (*Fagus sylvatica*), castan (*Castanea sativa*), arin-negru (*Alnus glutinosa*), arin-alb (*Alnus incana*), mesteacăn (*Betula pendula*), scumpie (*Cotinus coggygia*), salbă-moale (*Euonymus europea*), cătină-mică (*Myricaria germanica*), cătină-roșie (*Tamarix ramosissima*), salcie (*Salix alba*), călin (*Viburnum opulus*), **fructe (fructus)** și **semințe (semen)** de dud-alb (*Morus alba*), dud-negru (*Morus nigra*), cocăz-roșu (*Ribes rubrum*), cireș (*Prunus avium* sau *Cerasus avium*), vișin (*Prunus cerasus*) - inclusiv codițele (**stipites**), cătină-mică (*Myricaria germanica*), crușătea (*Barbarea vulgaris*), brâncuță (*Sisymbrium officinale*)...

Insecte:

Cărăbușul-de-mai (*Melolontha melolontha*) a devenit tot mai rar în Europa din cauza modificărilor habitatelor. Fluturele aurora (*Anthocharis cardamines*) își depune ouăle. Cobilița sau calul-dracului (*Libellula depressa*) face același lucru folosind frunzele care plutesc pe apa bălților. Urcate pe plantele acvatice, larvele încep să se metamorfozeze, astfel: în pielea larvei apare o crăpătură care va da naștere libelulei. La început apare capul, apoi picioarele și aripile. Pielea odată goliță rămâne prinsă de suportul pe care era fixată, fiind cunoscută în biologie sub numele de *exuvie*. Larva, o carnivora feroce, a petrecut trei ani de viață subacvatică. Găunul (*Vespa crabo*) soarbe nectarul din unele plante precum *Lathraea squamaria*. Sunt vizibile pe frunzele de arin gândacul-de-frunză (*Agelastica alni*), iar pe cele de plop, țigărarul (*Byctiscus populi*).

Păianjeni:

Ies din cocon puii păianjenului-viespe (*Argiope bruennichii*).

Pești:

În luna mai încep să-și depună icrele următoarele specii de pești: cega (*Acipenser ruthenus*), roșioara (*Scardinius erythrophthalmus*), porcușorul (*Gobio gobio*), porcușorul-de-vad (*Gobio uranoscopus*), mreana (*Barbus barbus*), obletele (*Alburnus alburnus*), obletele-mare (*Chalcalburnus chalcoides*), beldița (*Alburnoides bipunctatus*), batca (*Blicca bjoerkna*), plătica (*Abramis brama*) sabița (*Pelecus cultratus*), caracuda sau carasul (*Carassius carassius*), crapul (*Cyprinus carpio*) și linul (*Tinca tinca*), morunașul (*Vimba vimba*) – dar numai atunci când este cald.

Continuă reproducerea chișcarul-de-râu (*Lampetra fluviatilis*), chișcarul-mic (*Lampetra planeri*), chișcarul (*Eudontomyzon danfordi*), șipul (*Acipenser sturio*), babușca (*Rutilus rutilus* sau *Leuciscus rutilus*), cleanul (*Squalius cephalus* sau *Leuciscus cephalus*), țiparul sau vârlanul (*Cobitis fossilis* sau *Misgurnus fossilis*), șalăul (*Lucioperca lucioperca*), ghidrinul (*Gasterosteus aculeatus*). Totodată mai este ultima lună de depunere a icrelor pentru lipan (*Thymallus thymallus*), știucă (*Esox lucius*), babușcă-pontică (*Leuciscus merdingeri* sau *Rutilus friesii*), clean-mic (*Squalius leuciscus* sau *Leuciscus leuciscus*), clean-dungat (*Telestes agassizii* sau *Leuciscus souffia*), avat (*Aspius aspius*), poduț sau scobar (*Chondrostoma nasus*), cosac (*Abramis ballerus*), grindel sau molan (*Nemacheilus barbatulus* sau *Cobitis barbatula*), ghiborț (*Acerina cernua*), răspăr (*Acerina schraetzer*).

În apele naturale, colinare și de șes pescuitul este oprit la toate speciile de pești. În apele de munte pescuitul la păstrav-indigen (*Salmo trutta fario*), păstrăv-fântânel (*Salvelinus fontinalis*) și coregon (*Coregonus albula*) se poate practica doar cu muște artificiale. Continuă prohibiția pentru lipan (*Thymallus thymallus*).

Amfibieni și reptile:

Șopârla-de-câmp (*Lacerta agilis*) poate fi văzută deseori încălzându-se la soare.

Păsări:

Uliul-păsărar (*Accipiter nisus*): femela depune ouăle la interval de una, două zile. Huhurezul-mic (*Strix aluco*): după două săptămâni, când puful puilor devine destul de des pentru a-i apăra de frig, femela vânează și ea. Prada este depozitată prin împrejurimi de către părinți. Dacă nu este suficientă, deoarece puii mănâncă foarte mult, cei mai slabi sunt abandonați și în cele din urmă mâncați. Cucul (*Cuculus canorus*): după împerechere, fiecare femelă reperează cuiburi de păsări aparținând altei specii, de regulă aceeași, pentru a-și depune unul câte unul ouăle. Ciocănitoarea-pestriță-mare (*Dendrocopos major*): masculul a căptușit cu așchii o scorbură pe care a scobit-o singur într-un arbore bătrân, la o înălțime de 3-4 m. Execută zborul de paradă în preajma intrării pe care o lovește cu ciocul. Femela apare și ea. Gaița (*Garrulus glandarius*): puii sunt hrăniți de ambii părinți, circa 3 săptămâni. Pițigoiiul-mare (*Parus major*): la șase săptămâni după prima serie de ouă femela depune altele, într-o scorbură vecină. Țicleanul (*Sitta europaea*): masculul hrănește femela în timp ce aceasta clocește. Pănțărușul sau ochiuboului (*Troglodytes troglodytes*): femela aduce hrană puilor. După ce puii părăsesc cuibul femela depune al doilea rând de ouă. Muscarul-gulerat (*Ficedula albicollis*): atrasă de cântecul masculului, femela inspectează scorbura propusă de acesta. De regulă cercetează cavitațiile propuse de mai mulți masculi, pe rând. După ce a ales una aduce materialele pentru construirea cuibului: frunze, bețe, rădăcinițe, pene, păr și mușchi. Măcăleandrul (*Erithacus rubecula*): fiecare dintre părinți aduce insecte puilor aflați la cuib, timp de trei săptămâni, continuu. Mierla (*Turdus merula*): masculul sau femela construiește într-un tufiș, pe o crăcană, la câțiva metri de la sol un cuib solid din bețe, iarbă, mușchi și pământ. Femela clocește singură. Părinții hrănesc puii din cuib cu rândul. Silvia-cu-cap-negru (*Sylvia atricapilla*): cuibul construit de femelă este situat la o înălțime de până la

trei metri, într-un tufiș. Făcut din rămurele uscate, mici rădăcini și mușchi este țesut destul de rar, astfel ca lumina să pătrundă prin el. Pe rând sau deodată, masculul și femela aduc insecte puilor care deschid ciocurile mari și gurile de un roșu aprins pentru a-și semnala prezența. Pitulicea-fluierătoare (*Phylloscopus trochilus*): pe măsură ce sosesc femelele se formează și cuplurile. Fiecare femelă alege un loc pe sol sau într-un desiș la mai puțin de un metru înălțime, construind aici un cuib sferic, cu deschiderea laterală. Este bine ascuns în vegetație. Ouăle depuse pe la mijlocul lunii mai sunt clocilte de femelă, fiind bine camuflată. În toată această perioadă masculul o hrănește. Fâsa-de-pădure (*Anthus trivialis*): femela depune ouăle în cuibul pe care și la construit, un fel de cupă adâncă făcută din mușchi și ierburi uscate ascunsă într-o cavitate a solului. Puii eclozează și femela le aduce insecte. Graurul (*Sturnus vulgaris*): puii au ieșit din ou. Sunt foarte zgomotoși și cer fără încetare insectele pe care părinții lor le cară în cioc. Forfecuța (*Loxia curvirostra*): femela înghite semințele pe care le transformă într-un fel de pastă, în gușă, după care le-o împarte puilor. Familiile încep să se strângă în stoluri zgomotoase. Botgrosul (*Coccothraustes coccothraustes*): femela a construit deja un cuib din rămurele, rădăcinițe și ierburi uscate, bine ascuns în frunzișul des al unui arbore. Clocește. Cinteza (*Fringilla coelebs*): ambii părinți cară la cuib omizi și diverse insecte. La aterizare produce o scuturătură care declanșează la pui deschiderea ciocurilor. Porumbelul-gulerat (*Columba palumbus*): ca să primească hrana, puiul mângâie părinții cu ciocul. Cocoșul-de-munte (*Tetrao urogallus*): continuă bătaia până pe la jumătatea lunii. După împerechere femela pleacă în pădure unde clocește singură. Puii doar după câteva ore încep să caute insecte. Foarte sensibili la frig ei se reîntorc repede și se adăpostesc sub aripile mamei ca să se încălzească. Ierunca sau găinușa-de-alun (*Bonasa bonasia*): pe teritoriul cocoșului găina și-a ales un loc ascuns între crengi, situat la baza unui arbore pentru a-și face un cuib adânc de 5 cm și larg de 15 cm, sub formă de chiuvetă scobită, în care depune ouăle. Clocește nemișcată, aproape invizibilă, confundându-se cu mediul înconjurător.³

Alte aspecte: Pe la începutul lunii ies din ou puii pescărușului-albastru (*Alcedo atthis*) pe care părinții încep să-i hrănească după care, spre sfârșitul lunii, îi alungă din cuib pentru a se putea ocupa de o nouă generație. De asemenea, pe la jumătatea lunii apare și prima serie de pui de rândunică (*Hirundo rustica*), ouăle lor fiind depuse la clocit cu circa două săptămâni înainte. Puii corcodelului-mare (*Podiceps cristatus*) se urcă pe spatele părinților și părăsesc cuibul. Apar și puii de cormoran-mare (*Phalacrocorax carbo*).

Cântecul privighetorii-roșcate (*Luscinia megarhynchos*), revenită din Africa, se aude în decursul lunii prin multe crânguri și tufișuri. Se întorc prigoriile (*Merops apiaster*) din sudul Africii, iar pe la finele lunii sosește tot de acolo cristelul-de-câmp (*Crex crex*). De asemenea, în zona Deltei Dunării se întoarce din Africa, unde a poposit opt luni, drepneua-neagră (*Apus apus*). Aceasta se poate remarca prin aripile înguste și rigide în formă de seceră.

Se vânează cocoșul-de-munte (*Tetrao urogallus*), până la 10 mai.⁴

Mamifere:

Liliacul-roșcat-de-seară (*Nyctalus noctula*): în timpul zilei rămân agățați și nemișcați. Când este cald activitatea se intensifică, curățindu-și părul și membranele aripilor, iar certurile și mișcărilor le completează cu strigăte ascuțite. Liliacul-urecheat (*Plectorus auritus*): se poate deplasa și târî agățându-se cu ghearele puternice ale celor două degete.

Alte aspecte: Regnul animal este în mare efervescență. Ultimii indivizi ai speciei de liliac-cu-pielea-aspră (*Pipistrellus nathusii*) ies din hibernare. La cerbii de 3-4 ani (*Cervus elaphus*) le cad carnea. Încep fătările femelele jderului-de-piatră sau beică (*Martes foina*),

³ Cf. Christiane Haguenaue – *Les oiseaux et la forêt*, Delachaux et Niestlé, Paris, 1997

⁴ Cf. www.vanatoare-vanator.ro

hermelină (*Mustela erminea*), râs (*Lynx lynx*), nevăstuică (*Mustela nivalis*), bizam (*Ondatra zibethicus*) și la jumătate dintre ciute (*Cervus elaphus*) și caprele-negre (*Rupicapra rupicapra*), vidră (*Lutra lutra*). De asemenea și la vulpe (*Vulpes vulpes*) pot fi nașteri în luna mai, dar puii născuți mai repede ies deja la marginea vizuinii însă pentru a-i putea observa trebuie multă răbdare, reperate intrările, găsite indicii de prezență precum iarba călcată, lăsăturile proaspete, resturile de hrană, mirosul pătrunzător ca de năpraznic zdrobit (*Geranium robertianum*), așteptarea amurgului pentru ca să iasă la vedere. Continuă împerecherea la urs (*Ursus arctos*), șacal (*Canis aureus*), câine-enot sau bursucul-cu-barbă (*Nyctereutes procynoides*), veveriță (*Sciurus vulgaris*), marmotă (*Marmota marmota*), hârciog (*Cricetus cricetus*), nutrie (*Myocastor coypus*), nurchă (*Lutreola lutreola*) - până pe la jumătatea lunii, iepure-de-vizuină (*Oryctolagus cuniculus*), la iepurele-de-câmp (*Lepus europeus*) ajungând acum la maximum și începe la arici (*Erinaceus europaeus*), însă destul de zgomotos. Continuă fătările și împerecherea la viezure (*Meles meles*), jder (*Martes martes*) și dihor (*Mustela putorius*). Încep să năpârlească mistrețul (*Sus scrofa*), căpriorul, capra-neagră. Cerbul-comun continuă năpârlirea de primăvară, începută cu o lună înainte, primind astfel haina de vară. Capra-neagră are în această perioadă blană de culoare roșcat-deschis și nu arată prea bine. Femela de *Capreolus capreolus* fată câte 2-3 iezi, într-un loc adăpostit de tufe. Între două alăptări lasă iezi fără apărare, bine ascunși, după care se îndepărtează pentru a deruta astfel prădătorii, rămânând în apropiere și supraveghiindu-i. Dacă sunt descoperiți din întâmplare puii nu trebuie atinși, deoarece mama lor îi poate părăsi definitiv din cauza mirosului străin pe care aceștia îl capătă.

Se vânează căpriorul (*Capreolus capreolus*) – exemplare masculine, cu începere de la 15 mai, vulpea (*Vulpes vulpes*), ursul (*Ursus arctos*) – doar până la 15 mai și lupul (*Canis lupus*), tot până la 15 mai.⁵

Precizare: Potrivit azimuturilor locale ziua câștigă în decursul lunii mai, la Năsăud (47° 17' N, 24° 24' E), 1 oră și 17 minute, repartizate după cum urmează: 20 de minute în prima săptămână, 20 minute în săptămâna a 2-a, 21 minute în săptămâna a 3-a, 13 minute în săptămâna a 4-a și 3 minute în săptămâna 5-a, incompletă, având numai 3 zile.

(Editare §: 05.2017).

Opinie personală: Probabil că cel mai frumos text în expresie românească dedicat acestei luni aparține unui domn având originile slave, undeva pe la sud de Dunăre, anume Alexandru Macedonski, din Noaptea de mai: *Veniți: privighetoarea cântă, și liliacul e-nflorit.*

Gavrilă Neamț - EUROPEA ROMANIA

⁵ Cf. www.vanatoare-vanator.ro